

Arkivsak-dok. 24/00126-13
Saksbehandler Linn Mari Holmvall

Saksgang	Møtedato	Sak nr.
Utvalg for velferd og folkehelse 2023 - 2027	28.05.2024	15/24
Formannskapet 2023 - 2027	06.06.2024	
Bystyret 2023 - 2027	20.06.2024	

Unntatt offentlighet ihht

Alkoholpolitisk handlingsprogram med retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger for ny bevillingsperiode 2024-2028

Saksordførersak.

Saksordfører: Elin Ileby Nakstad

Medsaksbehandlere: Kathinka Messel, Tone Faale og Nina Strømnes Andersen

Saksordførers innstilling:

Legges fram i møtet

Vedlegg:

Alkoholpolitisk handlingsprogram og retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger 2024-2028

Høringsuttalelse fra IOGT

Høringsuttalelse fra KORUS ØST

Sammendrag:

Det er utarbeidet et revidert alkoholpolitisk handlingsprogram med retningslinjer for behandling av søknader om salgs- og skjenkebevillinger for ny bevillingsperiode 2024 - 2028. Oppstartsnotatet og underveismeldingen er behandlet i Utvalg for velferd og folkehelse.

Handlingsprogrammet er oppdatert med beskrivelse av forebyggende arbeid og tiltak lokalt og nasjonalt. Retningslinjene er gjennomgått og diskutert mellom kommunene Sarpsborg, Fredrikstad og Hvaler i samarbeidsforumet MAKS Nedre Glomma.

Innsatsområdene i handlingsprogrammet er barn, voksne, samhandling og ansvarlig alkoholhåndtering. Tiltakene er konkrete og beskriver hvordan Sarpsborg kommune skal jobbe forebyggende.

Blant tiltakene er:

- Tilrettelegge for rusfrie møteplasser, kulturaktiviteter og arrangementer.
- Ingen skjenking av alkohol på arrangementer som er rettet mot barn og unge.
- Oppmuntre arrangører til alkoholfrie arrangementer, blant annet ved økonomisk tilskudd.

- Fortsette samarbeidet mellom kommunen og alkovevttorganisasjonen Av-og-til, politiet og andre frivillige organisasjoner.
- Gi veiledning og opplæring til utesteder og arrangører for å sikre kompetanseheving innen ansvarlig alkoholhåndtering.

Retningslinjene beskriver kommunes alkoholpolitikk og ansvar som følger av alkohollovens formålsparagraf, som er å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skadene som alkoholbruk kan innebære.

Bevillingstyper og vilkår, steder det skal tas særlig hensyn, idretts- og aktivitetsarenaer, vilkår for festivaler og åpningstider for serverings- og skjenkesteder beskrives i retningslinjene. Det er ikke foreslått noen vesentlige endringer i retningslinjene.

Det alkoholpolitiske handlingsprogrammet og retningslinjene er sendt på høring til alle skjenkesteder, salgssteder, politi, sikkerhetsselskap og andre interesserte. Det har kommet to høringsuttalelser, fra IOGT og KORUS ØST. IOGT ønsker å stramme inn skjenketidene, og at ingen skjenkebevillinger skal videreføres uten ny behandling. Kommunedirektøren ønsker ikke å imøtekomme disse forslagene. KORUS ØST har foreslått noen mindre endringer som kommunedirektøren delvis vil imøtekomme.

Utredning:

Det er utarbeidet et revidert alkoholpolitisk handlingsprogram med retningslinjer for behandling av søknader om salgs- og skjenkebevillinger for ny bevillingsperiode 2024 - 2028. Oppstartsnotat og underveismelding om det alkoholpolitiske handlingsprogrammet og retningslinjer for behandling av søknader om salgs- og skjenkebevillinger 2024 – 2028, ble behandlet i Utvalg for velferd og folkehelse 6.februar og 19.mars.

Alkoholloven stiller krav til at kommunene utarbeider alkoholpolitisk handlingsplan med retningslinjer for behandling av søknader om salgs- og skjenkebevilling. Disse skal følge kommunestyreperioden. Handlingsprogrammet omtaler Sarpsborg kommunes alkoholpolitikk og beskriver det forebyggende arbeidet som utføres i kommunen. Handlingsprogrammet beskriver også nasjonale og internasjonale målsetninger for å begrense skader ved bruk av rusmidler.

Det skal legges til rette for en fornuftig og forsvarlig alkoholpolitikk som ivaretar alkohollovens krav. Formålet med alkoholloven er i størst mulig utstrekning å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Samtidig ønsker kommunen at Sarpsborg skal være en levende by med attraktive restauranter, utesteder og arrangementer for innbyggerne. Målet er et trygt og trivelig uteliv.

Retningslinjene er utarbeidet i samarbeid med MAKS Uteliv. MAKS Uteliv ble i 2011 etablert som en samarbeidsmodell mellom kommunene Fredrikstad, Hvaler og Sarpsborg, samt politiet og utelivsnæringen. Målet er mest mulig like retningslinjer i Nedre Glomma-regionen, men med lokale tilpasninger der det er behov. Det har vært en god utvikling i utelivsbransjen siden MAKS-samarbeidet startet i 2011. Dette vises blant annet på voldstallene fra politiet, relatert til utelivet. Målet til MAKS Uteliv er å forhindre og redusere omfanget av rusrelatert vold og skader, overskjenking og skjenking av mindreårige.

Under saksbehandlingen av handlingsprogrammet og retningslinjene har det blitt gjennomført flere drøftingsmøter mellom Sarpsborg, Fredrikstad og Hvaler. På disse møtene har folkevalgte representanter, representanter fra administrasjonen, bransjen og politiet i de tre kommunene deltatt. Fra Sarpsborg har saksordfører Elin Ileby Nakstad og utvalgsleder i utvalg for velferd og folkehelse, Margrethe Motzfeldt, deltatt. Raymond Larsen fra Neptune pub og Christine Skarpnord fra Stay har representert bransjen i Sarpsborg.

Hovedtiltakene i det alkoholpolitiske handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet har blant annet følgende tiltak:

- Tilrettelegge for rusfrie møteplasser, kulturaktiviteter og arrangementer
- Jobbe rusforebyggende på skoler, skolehelsetjenesten og andre møteplasser med sikte på å redusere debutalderen, og øke unges kunnskap om skadevirkninger av alkohol og andre rusmidler
- Benytte ungdomdata som grunnlag for politikere, ungdomsråd, politiråd, skoler, foreldre og tjenestene i utvikling av rusforebyggende innsats
- Samarbeid med fylkeskommunen for en bedre og mer inkluderende avgangsmarkering etter videregående skole
- Svangerskapskontroller skal ha skadevirkninger av alkohol og andre rusmidler som tema
- Styrke ungdomsforeldrerollen med rusforebyggende tema på foreldremøte
- MAKES uteliv holdningskampanjer skal bidra til et trygt og trivelig uteliv med redusert beruselsesgrad i Nedre Glomma-regionen
- Politirådet skal være et samarbeid mellom kommunen og politiet med satsingsområder for å forebygge ungdomskriminalitet og vold i det offentlige rom
- Det skal jobbes aktivt med å gjennomføre SLT-modellen (samordning av lokale rus- og kriminalforebyggende tiltak) i samarbeid med fylkeskommunen, politiet og frivillige organisasjoner
- Det skal gis veiledning og opplæring til utesteder og arrangører for å sikre kompetanseheving innen ansvarlig alkoholhåndtering. Dette kan gjøres ved digitale eller stedlige kurs, informasjon ved personalmøter og ved gjennomføring av kontroller
- Av-og-til kampanjer og tiltak benyttes aktivt og i samarbeid med politiet, redningssselskapet, forebyggende tjenester, idrettsrådet og andre relevante aktører

Hovedtrekkene i retningslinjene for salgs- og skjenkebevillinger

Steder det ikke gis skjenkebevilling til:

I gjeldende retningslinjer står det at det ikke skal gis skjenkebevilling til følgende:

- Arrangement som retter seg mot barn og unge
- Arrangementer der arrangørene eller en viss andel av gjestene tilhører organisert kriminalitet
- Flyttbare serveringssteder
- Kiosker
- Gatekjøkken

Fredrikstad og Hvaler har i dag de nevnte punktene i sine retningslinjer, og det anbefales å ha samme praksis i Sarpsborg som i de to andre kommunene. Det er ingen matvogner, kiosker eller gatekjøkken som har skjenkebevilling i Sarpsborg i dag. Det gjelder ikke matvogner ved festivaler. Det er da festivalarrangøren som har skjenkebevilling for enkeltanledning.

Idrettsarenaer:

Sarpsborg kommune har i dag to idrettsarenaer som har skjenkebevilling. Disse bevillingene er i Sparta Amfi og Sarpsborg Stadion i lukkede VIP-avdelinger/restauranter.

Begge idrettsarenaene har i dag følgende vilkår i sin bevilling:

«Det kan skjenkes frem til kampstart og etter kampslutt. Det kan skjenkes i pauser».

KORUS ØST har i sin tilbakemelding ønsket en presisering av begrepet «kampstart eller kampslutt». KORUS ØST anbefaler at man kan bruke formuleringen «det er ikke tillatt med skjenking eller konsumering av alkohol når idrettslige aktiviteter/kamper/treninger med mer foregår.

Kommunedirektøren mener en presisering kan være hensiktsmessig og foreslår følgende ordlyd:

«Det kan skjenkes frem til kampstart eller tilsvarende, og etter kampslutt»

Folkehelseperspektivet og hensynet til barn og unge skal veie tungt ved behandling og vurdering av søknad om skjenkebevilling på idrettsarenaer. Skjenkestedet skal være tydelig markert/avgrenset og ha et mattilbud. Det er ikke tillatt med skjenking eller konsumering av alkohol når idrettslige aktiviteter/kamper/treninger med mer foregår.

VIP-avdelingene/restaurantene skal være lukket, slik at bevillingshaver har oversikt over hvem som er i skjenkeområdet. Det blir ikke en åpen kiosk med alkoholservering. Bevillingshaver må ha kontroll over skjenkelokalet, og de som går fra lokalet tilbake til arenaen skal passere en vaktpost. Personer som er åpenbart påvirket skal ikke tilbake på arenaene.

Ved behandlingen av retningslinjene for fire år siden ble det vedtatt å prøve ut en utvidelse av skjenkebevillingene for Sarpsborg 08 og Sparta for en periode på to år. Utvidelsen er senere forlenget ut perioden. Kommunedirektøren anbefaler at dette gjøres permanent, og at bevillingene til Sarpsborg 08 og Sparta følger bevillingsperioden. Søknad om skjenkebevilling for ny bevillingsperiode 2024- 2028 for Sarpsborg 08 og Sparta fremmes som egen sak.

Bowling/ andre idrettsarenaer

Per dags dato er det kun Sarpsborg bowlingsenter som har bowlinghall i Sarpsborg. Stedet har begrensninger i sin skjenkebevilling, slik at det ikke er tillatt med alkoholservering ved bowlingbanene og i kafeteriaområdet ved siden av bowlingbanene. Videre er det satt følgende vilkår:

- Det gis kun skjenkebevilling av alkoholgruppe 1 og 2 (inntil 22 volumprosent alkohol)
- Områder i arenaen/hallen/bowlinghallen med skjenkebevilling skal ha 18-års aldersgrense.
- Dersom det skal skjenkes alkohol ved for eksempel bowlingbanene skal det være 18-års aldersgrense. Dette kan gjøres ved at bowlinghallen setter aldersgrense fra et klokkeslett for hele eller deler av arenaen/hallen.
- Det skal ikke foregå skjenking i områder der barn og unge er til stede.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre dette. Søknad om skjenkebevilling for ny bevillingsperiode 2024-2028 ved Sarpsborg bowlingsenter fremmes som egen sak.

Festivaler:

I dagens retningslinjer er hovedregelen 18 års aldersgrense på steder med bevilling for gruppe 1 og 2 (inntil 22 volumprosent alkohol). Dette har blitt praktisert på festivaler i Sarpsborg. I VIP-telt med servering av alkoholgruppe 3 (inntil 60 volumprosent alkohol) har det vært 20 års aldersgrense.

Det er god erfaring med aldersgrense på festivaler i Sarpsborg. Det har ved tidligere festivaler blitt lagt til rette for et område uten aldersgrense, en «young circle», der det ikke var alkoholserving. Det fungerte godt.

Fredrikstad kommune har en annen praksis enn Sarpsborg, og tillater at personer under 18 år har adgang til festivalområder med skjenkebevilling. Kommunedirektøren i Sarpsborg mener det hadde vært en fordel med like regler, men ønsker ikke at Sarpsborg innfører samme ordning som nå gjelder i Fredrikstad. Fredrikstad kommune har foreløpig gitt tilbakemelding om at de ikke ønsker endring i dagens praksis.

Kommunedirektøren anbefaler å videreføre aldersgrense ved festivaler i Sarpsborg.

I dagens retningslinjer er det satt et vilkår om maks fem enheter alkohol (per person per tur i baren) ved festivaler. Alkoholloven sier at det er forbudt å utlevere eller skjenke alkoholholdig drikke på en slik måte at vedkommende må antas å bli åpenbart påvirket. Det anbefales derfor å ha begrensning på antall enheter som utleveres. Kommunedirektøren foreslår å videreføre begrensningen på fem enheter. Dersom arrangør ser at det er høy beruselsesgrad under festivalen har de likevel et ansvar etter alkoholloven å begrense antall enheter ytterligere.

Aldersgrenser:

I dagens retningslinjer er det vilkår om aldersgrense ved spisesteder etter kl. 24.00, og aldersgrense hele døgnet ved pub/nattklubber. Skjenkestedet får aldersgrense 18 år hvis de serverer alkohol opp til 22 volumprosent og aldersgrense 20 år hvis de serverer alkohol opp til 60 volumprosent.

Spisestedene har vilkår om at «Det gjøres unntak for aldersgrensene når mindreårige er gjester sammen med foresatte». Alkoholloven setter ingen krav til aldersgrenser ved skjenkestedene, kun aldersgrenser for servering av alkohol. Begrepet foresatte tolkes vidt, eksempelvis vil arbeidsgiver, trener, foreldre eller andre ansvarlig voksne kunne regnes som foresatte i denne sammenheng.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre denne ordningen.

18 års steder:

Sarpsborg kommune har i dag ingen 18 års steder, men i de gjeldende retningslinjene har utesteder mulighet til å søke om nedsatt aldersgrense ved enkeltarrangementer. Det har vært gjennomført et par slike arrangement i perioden og tilbakemeldingene fra bransjen og politiet er at det har fungert bra.

Dagens retningslinjer lyder:

- Det kan i særlige tilfeller søkes om 18 års aldersgrense for steder med 20 års grense. Det er ikke tillatt å skjenke alkoholgruppe 3 under slike arrangementer. Politiet skal konsulteres.

Kommunedirektøren anbefaler å videreføre denne praksisen.

Åpningstider:

Dagens åpningstider er fastsatt i forskrift om åpningstider for serverings- og skjenkesteder i Sarpsborg. Serverings- og skjenkesteder i Sarpsborg kan skjenke alkohol fra kl. 08.00 til kl.01.30 på hverdager, og fra kl. 08.00 til kl. 02.30 i helgene. Serveringssteder med og uten skjenkebevilling skal stenge en halv time etter skjenketidens slutt. Det er like åpningstider i Sarpsborg og Fredrikstad. Hvaler har en time kortere åpningstid etter ønske fra bransjen.

Det er ikke fremmet ønske om endringer i åpningstider fra politikere eller bransjen, og kommunedirektøren foreslår heller ikke dette.

Ny bevillingsperiode

Bevillingsperioden for salgs- og skjenkebevillinger er på fire år og går ut 30.09.2024. Endringer i alkoholloven i 2016 innebærer at kommunale salgs- og skjenkebevillinger kan videreføres for ny bevillingsperiode uten ny søknadsprosess. Dette ble praktisert i Sarpsborg i 2020, med gode erfaringer.

Kommunedirektøren anbefaler at alle skjenkebevillinger videreføres med unntak for steder der det har vært merknader i uttalelser fra politi eller skattemyndigheter som kan gi grunnlag for å nekte bevilling, eller der det av andre årsaker er grunnlag for tvil ut fra gjeldende retningslinjer. Dette fører til en mer effektiv forvaltning og mer forutsigbarhet for bransjen. Kommunedirektøren anbefaler videre at det gjennomføres en vandelskontroll av alle involverte i selskapene med skjenkebevilling i løpet av bevillingsperioden 2024-2028.

De som har hatt merknader fra politi eller vesentlige merknader fra skattemyndigheter har sendt inn ny søknad. Det samme gjelder andre steder der det har vært grunnlag for tvil ut ifra retningslinjer. Ved behandlingen av ny bevillingsperiode er det 3 skjenkesteder som må søke på nytt og 85 steder med salgs- eller skjenkebevilling som blir videreført for ny bevillingsperiode. Alle salgs- og skjenkesteder vil få nytt bevillingsvedtak for ny bevillingsperiode for 2024-2028, med det nye alkoholpolitiske handlingsprogrammet og vilkårene fra retningslinjene som vedlegg.

Høring

I underveismeldingen ble det gitt fullmakt til kommunedirektøren å sende forslag til retningslinjer på høring etter at disse var samordnet med forslag fra Fredrikstad og Hvaler. Den 08.04.2024 ble utkast til alkoholpolitisk handlingsprogram med retningslinjer for salgs- og skjenkebevilling sendt ut på høring til alle skjenkesteder, salgssteder, politi, sikkerhetsselskap og andre interesserte. Innen høringsfristen 06.05.2024 var det kommet inn to høringsinnspill til Sarpsborg kommune. Høringsinnspillet er fra IOGT og KORUS ØST og ligger vedlagt saken. Innspillene er vurdert. I ungdomsrådet 30.04 ble handlingsprogrammet og retningslinjene presentert og diskutert.

IOGT i Norge har innspill til forskrift om åpningstider for serverings- og skjenkesteder i Sarpsborg. De mener at er det skuffende at skjenketidene ikke står spesifikt nevnt i handlingsprogrammet. IOGT mener åpningstider for servering og skjenking bør være en del av handlingsprogrammet som nå blir behandlet. KORUS ØST ønsker også dette.

Åpningstider for serverings- og skjenkesteder i Sarpsborg er fastsatt i egen forskrift.

«Skjenketider som går utover normaltiden i alkoholloven er ikke i samsvar med et folkehelseperspektiv og god forebygging, og når handlingsprogrammet så tydelig peker på alkohol som en utfordring sett i lys av levekårsundersøkelser, må IOGT på det sterkeste fraråde kommunen å vedta det alkoholpolitiske handlingsprogrammet uten også å vedta nye, innskrenkede skjenketider.»

Alkoholovens normalbestemmelser er at skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 kan skje fra kl. 13.00 til 24.00, mens skjenking av annen alkoholholdig drikk kan skje fra kl. 08.00 til 01.00.

Kommunene kan utvide skjenketiden til 03.00 for alle grupper alkoholholdig drikk. Sarpsborg kommune har fastsatt åpningstider for salgs- og skjenkesteder i egen forskrift. Denne forskriften ble vedtatt i Sarpsborg bystyre i 2016.

I Sarpsborg kan det skjenkes fra kl. 08:00 til kl. 02:30 dag før og natt til lørdag, søndag, høytids og helligdag. Øvrige dager kan det skjenkes fra kl. 08:00 til kl. 01:30.

Dagens forskrift om åpningstider har vært en del av temaene på samarbeidsmøtene MAKS kommunene har hatt i jobben med revideringen. Sarpsborg og Fredrikstad har de samme åpningstidene. Hvaler har en time kortere åpningstid etter ønske fra bransjen. Det har ikke vært ytret ønske om endring i dagens forskrift om åpningstider for salgs- og skjenkesteder i Sarpsborg eller de andre samarbeidskommunene.

Tilbakemeldingene fra bransjen har vært at dagens åpningstider fungerer bra. Bransjen melder om at folk går tidligere ut enn før og at beruselsesnivået ikke er like høyt som tidligere. Politiet melder om synkende tall på rusrelatert vold på og ved utesteder i MAKS-byene. Kommunedirektøren vil derfor ikke foreslå endring i åpningstidene. Kommunedirektøren vil imidlertid, etter innspillene fra IOGT og KORUS ØST, ta åpningstidene inn i retningslinjene.

IOGT har også innspill om temaet bevilling og kontroll. De oppfordrer til at bevillingshavere må søke på nytt hvert fjerde år.

«Med ny søknad i hver periode får politikerne vurdere bevillingssituasjonen regelmessig, som er anbefalt praksis, og det er enklere å luke ut uprofesjonelle aktører. Det vil i tillegg kunne bistå kommunen i å få innhentet ny og riktig informasjon på bevillingshavere. Når det gjelder myndigheten til å avgjøre søknader om skjenkebevilling som kommer opp i fornyingsprosessen og underveis i perioden oppfordrer vi til at kommunestyret har det siste ordet i disse sakene og at det ikke delegeres til formannskapet eller til kommunedirektøren.»

Ved forrige bevillingsperiode ble de fleste bevillingene videreført uten ny søknadsprosess. Alle salgs- og skjenkesteder som ikke måtte søke fikk nytt bevillingsvedtak. Det har fungert bra.

Kommunedirektøren har inntrykk av at bransjen i Sarpsborg er gjennomgående profesjonell, og med vilkår i bevillingene som deltagelse på stedlig ansvarlig vertskapskurs og dialogmøter har kommunen en god dialog med bransjen. Det gjennomføres hyppige kontroller noe som gir kommunen et inntrykk av seriositeten ved salgs- og skjenkestedene.

Å legge opp til at alle salgs- og skjenkesteder må søke på nytt vil være ressurskrevende.

Kommunedirektøren anbefaler at alle søknader videreføres med unntak for steder der det har vært merknader i uttalelser fra politi, der det er vesentlige merknader fra skattemyndigheter eller der det har vært grunnlag for tvil ut fra gjeldende retningslinjer. Dette fører til en mer effektiv forvaltning og mer forutsigbarhet for bransjen. Kommunedirektøren vil gjennomføre vandelskontroll av alle involverte i selskapene med skjenkebevilling i løpet av bevillingsperioden 2024-2028.

Det alkoholpolitiske handlingsprogrammet og retningslinjene ble presentert for ungdomsrådet 30. april. Ungdommene diskuterte noen av punktene og et av innspillene var:

«Det gir et dårlig inntrykk og signal til barn at voksne drikker ved idrettsarrangement»

De to idrettsarenaene i Sarpsborg som har skjenkebevilling har strenge vilkår for å sikre at barn og unge ikke unødvendig eksponeres for alkohol. Det er kun tillatt å skjenke i lukkede VIP avdelinger. Er en person blitt åpenbart påvirket skal ikke denne personen slippes tilbake på arenaen.

Kommunen fører streng kontroll med disse skjenkestedene og det har i perioden ikke vært noen tilbakemeldinger eller rapporter fra vaktelskapet at det forekommer avvik.

Kommunedirektøren mener at dagens retningslinjer ivaretar dette på en god måte.

IOGT ønsker også at det ikke skjenkes alkohol før kl. 16.00 på nasjonaldagen 17. mai, og at det ikke skal selges alkohol på julaften. Kommunedirektøren ønsker av hensyn til næringsaktørene ikke å fastsette særskilte regler for Sarpsborg eller Nedre Glomma om begrensning av skjenking eller salg på slike dager. Slike restriksjoner bør fastsettes nasjonalt.

KORUS ØST har foreslått noen mindre endringer som kommunedirektøren delvis vil imøtekomme. Det er gjort presiseringer i tekst om bevilling ved idrettsanlegg og aktivitetsarenaer, uten at realiteten i bestemmelsene er endret.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Det er ikke behov for midler til arbeidet utover det som er budsjettert. Videreføring av bevillinger uten ny søknadsbehandling medfører mindre ressursbruk for kommunen.

Miljø:

Ingen vesentlige konsekvenser.

Folkehelse:

Det alkoholpolitiske handlingsprogrammet og retningslinjene for behandling av søknader om salgs- og skjenkebevillinger skal bidra til at Sarpsborg kommune fører en konsekvent alkoholpolitikk som har som mål å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære.

Kommunedirektørens anbefaling:

Alkoholpolitisk handlingsprogram med retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger for ny bevillingsperiode 2024-2028 vedtas.